ч. 318 (13.517). Львів, пятниця 1. грудня 1933. Poostowa oprate zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
З СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чи буде війна між Совітами та Японією?

Головна причина признання СРСР Америкою. — Де подіти і як прогодувати японських дітей? — Китайська медвежа шкура й політика „відчинених дверей". — Ключ до Пацифіку. — Царський генерал, фахівець східних справ, про вигляди японсько-совітської війни: програна Совітів не підлягає сумнівові! — Совіти войовничо настроені, але війни не вестимуть!

Головним джерелом признання Америкою СРСР є — як про це була вже в „Ділі" мова — загострення проблеми Пацифіку та взагалі проблеми Далекого Сходу.

В чомуже суть тієї тихоокеанської проблеми?

Б осередку того питання стоїть питання японське. Річ іде тут, загально кажучи, про залишення чи зміну сьогоднішнього status quo за Пацифіку. Цю проблему викликало перенаселення Японії та її зріст в останніх десятиліттях. Щороку в Японії прибуває коло міліона душ свіжого населення. Територіяж Японії не поширяється. Правда, перенаселення є і в Китаї, але Китай не великодержава в модерному значінні, тому і питання його перенаселення не таке актуальне.

Фактично, японське питання можна рішити тільки двома способами. А то по думці японців, чи по думці англьо-саксонців. Обидві рецепти в корні ріжні. На думку японців Азія та Новий Світ досить великі для того, щоб прохарчувати кілька міліонів зайвого його населення. Зате англьо-саксонці вважають, що це моглоб статися тільки на рахунок зниження їхнього сьогоднішнього високого життевого рівня. І тому мріють японці про заволодіння все новими землями особливо в Полінезії, або хоч допущення туди японської еміграції, а з своєї „рації" стану все прикріше нагадують англьо-саксонці японцям, що виходом з положення є тільки реґуляція народин. Тому, що до держав американських (до Зл. Держав від 26. травня 1924) як і европейських японська іміграція заборонена, а про реґуляцію народин японці і думати не хочуть, лишається покищо Японії мирний вихід зі становища. Це — розбудова свого промислу і експорт, експорт, експорт. Тільки так моглаб вона прогодувати своє населення.

І справді релятивно беручи під цю пору Японія є найбільшою експортовою державою світа. Навіть за сучасної кризи вона ще вивозить 60 проц. своїх індустріяльних виробів. Яка цього причина? Найперше дешева домашня робоча сила та — дальше — близькість ринків Східної Азії. Менша себевартість товарів та дешевий фрахт працюють для Японії. Одначе новітні автаркії, отавська конференція, китайський бойкот та валютові „дампінги" — (брітійські та американські) — грозять і цей спосіб прокормлення японського населення знищити остаточно.

Отже що лишається Японії діяти, коли не схоче просто вбивати своїх дітей? Вихід один: коли не можна по злагоді, треба силою присвоїти собі рідкозаселені території. Тому війна на Пацифіку неминуча.

Та Японія не від нині веде війну за своє поширення. Щоб цю експансивну політику могти вести та щоб забезпечити собі становище Англії на Атлянтійськім Океані, найперше подбала Японія, щоби ніяка великодержава не осілала в її сусідстві. Виміняла Куріли за Сахалін у Росії в 1875 р., а потім південну половину Сахаліну також забрала собі. І так крок за кроком придбала собі Японія всі острови здовж Китаю та висунену проти себе Корею, аж по Формозу. Скористувавшись світовою війною здобули собі японці у Версалі мандат Ліги Націй на Каролінн, Маріяни та Маршальські острови. А на наших очах, зручно використовуючи російську революцію, світову кризу та імпотенцію Америки — створили Манджурію як державу номінально незалежну, але включену до японської офензивної системи.

Та для Японії всіх цих територіяльних придбань замало. Догадуються, що Японія має апетит на Полінезію та Каліфорнію — Нову Японію де тепло та природні багатства. Одначе по дорозі стоять Маніля та Сінгапур — найбільші бази фльот світа. Діставшись по світовій війні аж під Екватор, Японія перший удар Філіпінам нанесла уже тим, що перерізала їх сполучення через Гаваї з Америкою.

Незалежність Філіпін безперечно булаб на руку японцям, колиб не застереження, що конституцію Філіпін має потвердити президент Зл. Д. Одначе незалежність Філіпін для американців значить тільки виключення Філіпін з митної спілки, — політикаж за Філіпіни буде й далі робитись у Вашингтоні. Філіпін американці аж надто потрібують, бо тільки фльота в Маніні надає значіння американським теоріям „відчинених дверей" у Китаї. А Америка впродовж 1930—1932 збільшила свій експорт до Китаю на 50 проц. (пятина всієї східно-азійської торговлі)! Не слід також забувати і військових теорій, що Каліфорнію боронить Маніля! Мало того, торік пройшла газетами поголоска, що Америка хоче купити від СРСР Камчатку для створення там бази для своєї повітряної фльоти. Проти кого, нащо?

І тут ми доходимо до питання участи СРСР в тихоокеанській проблемі. Чим заінтересовані Совіти в Пацифіку? Совіти потрібують виходу до теплого моря передовсім тому, що Владивосток дуже довго замерзає. У своїй статті Das „Mittelmeer der Welt" (Die neue Rundschau 11/1933) Фріц Мільх просто каже, що Совітам залежить на Кантоні та Гонконґу. В роках 1925—1927 про ці цілі отверто говорилося, а в 1925 навіть здавалося, що ціль буде осягнена. Це були часи Бородіна та ген. Галена, „високих дорадників" китайських генералів. Від тоді ситуація в Китаї справді змінилася, а проте якісь рештки комуністичних банд і впливів і досі там є: особливо в середнім Китаю та у совітській Монголії. Ці недобитки приневолюють кремлівських верховодів до своєї остаточної мети — здобуття Китаю і вільного виходу у світ — не зрікатися. Зновже на думку проф. Н. Н. Головіна, кол. начальника петербурської Академії ґенштабу (висловлену приблизно перед тижнем на викладі в Парижі), більшовики мають іншу ціль: вирвати Китай з його кольосальним імпортом із системи світової господарки і тим посередньо захитати капіталізм та довести отак до світової революції.

Японія, зновже таки приготовляючи війну за Пацифік для жовтої раси, потрібує Китай також само для своїх цілей. Для війни потрібно сирівців як вугля, руди, нафти і т. д., на які японські острови бідні; а всеж Японія довозить 15 проц. рижу, 40 проц. пшениці, 90 проц. цукру! Це все можна з Китаю взяти. Через здобуття одної Манджурії має нині Японія до розпорядження три міліярди тон вугля — тільки добувай!

Отже саме на тому ґрунті — хто володітиме Китаєм — перехрещуються імперіялізми совітський з японським. Щоби відрізати СРСР від Китаю створила Японія Манджурію. Але в руках Москви є ще інші двері в Китай — Урга. Нині гра йде саме за цей кусок світа. Американці, що ще 1910 р. старалися прогнати як москалів так і японців з Манджурії, після захоплення Манджурії Японією переходять на бік Совітів. Самі американці нічого не вдіють Японії, бо навіть, як твердить проф. Н. Н. Головін, і американські спеціялісти признають, що у випадку збройного конфлікту Зл. Держав з Японією — вигляди на побіду має Японія. Нині по умові відношення японської фльоти до американської є 3:5 (тонажем). В дійсності-ж японці перехитрили і витворили фльоту, яка при дозволеному тонажі дає їм перевагу в тактичних одиницях в помірі 5:4, а не треба при тому забувати, що фльота не сміє відплисти далі як 500 миль від своєї бази!

Тільки тому, що сьогодня Японія небезпечніша Америці, вона помагає Совітам вибити японців з Манджурії. Але американці є, були і залишаться прихильниками теорії „відчинених дверей" і помагатимуть СРСР тільки так довго, доки становище Японії в північнім Китаю не буде ослаблене. Потім черга буде за Совітами.

На думку Н. Головіна, черговий удар японців мусить наступити в Монголії. Тому СРСР, Америка та Англія з таким пильним зацікавленням слідкують за цією землею, а відомий і у Львові англійський політик Ріс Дейвіс назвав оце минулого місяця в однім англійськім місячнику цю землю азіятською Україною!

Ріжні люди ставлять прогнози можливого вислідку совітсько-японського зудару. Для нас буде цікавий знов-таки погляд тогож самого проф. Н. Головіна. На думку цього військового фахівця СРСР може зосередити або у районі Владивостоку максимально 6, або в Забайкалі— 12 дивізій. Разом і там і там війська зосередити не можна, бо кожну дивізію треба забезпечити двома парами поїздів на добу. Японці мають в Манджурії 17 дивізій, а, маючи до розпорядження 36 пар поїздів, можуть там зосередити ще 17; на охорону потрібують 2—3 дивізії. Отже вислід зудару не підлягає ніякому сумнівові, особливо коли взяти під увагу ще й вартість обох військ. Деяку небезпеку для Японії представляє повітряна фльота СРСР з базою у Владивостоці. Тепер там є 70 літаків. Ця скількість має бути збільшена на 200. З Владивостоку до Токія — 900 км. а промінь впливу літака — 1000 км. Одначе по дорозі зустріне ескадра протилітакові гармати японської фльоти, та в самій Японії є (на підставі офіц. звіту) 833 літаки. Одначе більшовики твердять, що японці мають 1600 літаків, а проф Головін каже, що їх може бути 3600! Якби там справа не стояла, є знов таки річчю певною, що Токіо не допустить, щоб у нього під боком справді істнувала реальна для нього небезпека — повітряна совітська фльота у Владивостоці.

Українське громадянство цікавиться можливим зударом СРСР з Японією зі зрозумілих причин. Москва робить також все можливе, щоб у підлеглих їй українських провінціях викликати „гура-настрій" проти Японії. Памятаючи з світової війни, що кожна модерна війна мусить числитися передовсім з трьома факторами: мілітарною силою, економічною силою та настроєм мас, Москва у великій мірі покладається на революцію у Японії. В навечеря жовтня (6. листопада) ц. р. в Москві демонстративно поховали у Кремлі японського комуністичного провідника Катаяму, при чім труну несли „самі" Сталін, Молотов, Каганович та інші вершки комуністичного московського Олімпу. Після оголошення трьох документів про манджуризацію совітсько-китайської залізниці і признання Америкою, Совіти тепер надзвичайно войовничо настроені. Одначе надіятись на якусь більшу поміч від Америки Совіти не можуть. Америка рада би їх на японців нацькувати, а ще радше бачилаб, якби вони обоє розбили собі в тому зударі лоби, але здається, що війни з Японією СРСР не заризикує.

Швидше зречеться амбітних плянів про китайську революцію, швидше відступить від Сибіру, ніж поведе війну, яка грозить катастрофою Совітському Союзові та московському більшовизмові!

Тому весь шум довкола японсько-совітського конфлікту хоч як оправданий — повинен зупинитися перед словом „війна"

К. Р.

Теперішній стан „Рідної Школи".

Що почули представники української преси на анкеті в справі положення „Рідної Школи".

Головна Управа „Рідної Школи" у Львові скликала на день 28. ц. м. представників української преси, щоби їх познайомити з теперішнім станом „Р. Ш." та почути й від них думку про вихід з тяжкого матеріяльного положення. На анкеті явилися представники майже всіх українських пресових органів у Львові.

Отворив анкету заст. голови Гол. Управи „Р. Ш." посол. *Дм. Великанович*, що привитавши зібраних, вказав на тяжкий матеріяльний стан „Р. Ш.", з якого вона мусить найти якийсь вихід. Місячно потребує „Р. Ш." кругло 17.000 зол., а тимчасом впливи з жертв не доходять навіть до 5.000 зол., а шкільні оплати не приносять навіть 8.000 зол., так, що „Р. Ш." має місячного недобору ок. 5.000 зол. Через те рідношкільне вчительство є переважно від вересня ц. р. без поборів, тимбільше, що „Р. Ш." має ще 177.000 зол. старих довгів, від яких мусить платити відсотки. Залягає „Р. Ш." також сильно з вплатами до фонду суспільних обезпечень і ін.

Після того теперішній стан „Р. Ш." представив зібраним орґанізаційний референт п. *Лев Ясінчук*. Промовець зазначив на вступі, що не зважаючи на тяжкі часи, „Р. Ш." не звинула ніодної своєї школи. Зате влада відмовила 7 рідношкільним учителям свого затвердження з причини мнимої нельояльности, а 6 учителям „з педаґоґічних мотивів". Інтервенції нічого не помогли.

В цьому році удержує „Р. Ш." 33 нар. школи, в яких є 5.897 дітей і 153 учителів. Крім того є ще 36 шкіл з домашнім навчанням (девятковою системою), в яких є 1002 дітей і 36 учителів. Шкіл середніх є 13, з того 10 ґімназій і 3 учит. семинарії. Учнів у них 1.808, учителів (разом з доходячими) 195. — Фахово-доповняючих шкіл є 5 з 414 учнями і 48 учителями. В мин. році покінчило ті школи понад 300 ремісників.— Дитячі садки заслідком інтенсивної пропаґанди істнували підчас мин. ферій у 265 місцевостях в 36 повітах: було в них 10.580 дітей і 265 учительок. — Для фахової освіти істнує Торговельна Школа у Львові, в якій є тепер 151 учнів і 14 учителів. Школа та переноситься з днем 1. ц. м. з вул. Коперніка до власного дому „Р. Ш." при вул. Хшановської ч. 9. — Бурс має „Р. Ш." всього три: у Львові, Чортові й Городенці; в них приміщено 134 учнів. — Для повноти треба ще згадати, що при „Р. Ш." істнує як окрема секція Порадня для вибору звання, яка дає інтересентам поради устно й письмо.

Щодо Кружків „Р. Ш.", то є їх 1395: всіх членів має „Р. Ш." 54.500, крім того є ще 83 членів-добродіїв, що зложили одноразово найменше 50 долярів. В останньому часі адміністраційна влада робить великі перепони при основуванні нових Кружків, а старі Кружки розвязує під ріжними притоками. Діяльність Кружків дуже ріжнородна і всестороння: широку працю розвинули теж секції доросту. Повітові Союзи Кружків істнують досі тільки у Львові, Станиславові і Чорткові.

На увагу заслуговує особливо плебісцитова акція Кружків. Плебісцит за українською школою перевело кругло 2.500 громад: декларації підписало ок. 250.000 батьків за поверх 300.000 дітей.

На північно-західних землях не вдалося досі з причини становища влади поширити ідеї „Р. Ш." Тепер внесений статут Кружка „Р. Ш." в Ковлі і за затвердження його владою йде саме боротьба.

Щодо жертвенности громадянства, то за минулий адміністраційний рік (до кінця серпня ц. р.) вплинуло до каси Гол. Управи „Р. Ш." 109.259 зол. З того сама Галичина зложила 104.529 зол., а на решту зложились: заточенці 4.112 зол., Волинь 664 зол., Полісся 52 зол. Сама коляда принесла 67.584 зол. і відс. від поборів (доходів) приніс „Рідній Школі" 89.988 зол., але з того до централі вплинуло мало, бо аж 77.102 зол. лишилося на потреби Кружків. Зі своїх бюджетів зложили 34 громади 1.389 зол., а міські Кружки (11) дістали від своїх маґістратів або Повітових Рад 3.589 зол. Замітне, що 446 українських кооператив прислало на „Р. Ш." 27.010 зол., з чого сама „Будучність" з Тернополя 8.509 зол. Великі жертви на потреби „Р. Ш." зложили теж кооперативи Яворівщини, Копичинеччини й ін.

Жертвенність американської еміґрації на „Р. Ш." така: зі Зл. Держав Півн. Америки прийшло в м. р. 3.585 дол., а того від самого Обєднання 2.500 дол., а від У. Н. Союзу 1.000 дол. З Канади дістала „Р. Ш." 985 дол., від невідомих добродіїв 18 дол. Разом 4.588 дол.

З інших держав дістала „Р. Ш." дуже мало: з ЧСР 304 зол. і 47 ч. к., з Австрії 1.076 зол., з Франції 122 зол. і 15 фр., з Бразилії 8 зол., з Китаю 19 зол.

Щодо видатків „Р. Ш.", то сам Львів сторебовує річно 233.000 зол., на що вже з шк. оплатами дають львовяни всього 108.000 зол. Решту мусить Гол. Управа докладати.

При кінці заапелював промовець до представників преси, аби вони взяли справу „Р. Ш." за свою і повели відповідну акцію у своїх органах. „Рідна Школа" потребує негайно видатної матеріяльної підтримки, аби могла виконати наложені на неї завдання. Українське громадянство повинно піддержати всі почини „Р. Ш." та помогти їй у вихованні цілого нашого народу.

По тому рефераті розвинулася широка дискусія, в якій присутні піддавали ріжні думки про те, як „Р. Ш." могла би придбати потрібні їй фонди незалежно від дотеперішнього способу збірок. В дискусії забирали слово: інж. Баричко, д-р І. Німчук, проф. д-р Сімович, ред. А. Курдидик, ред. Д. Паліїв, ред. Пасіка й ін. Закінчив анкету пос. Д. Великанович, що обіцяв іменем Гол. Управи розглянути все піднесене в дискусії та подякував присутнім за участь.

Австрія перепрошує.

БЕРЛІН, 29. 11. ПАТ. У звязку з вчорашнім демарш Німеччини у Відні аґенція Вольфа комунікує, що канцлер Дольфус висловив німецькому послові д-рові Рітові свій жаль з приводу інциденту на австро-німецькій границі. Зазначив притім, що видав відповідні приказм задля швидкого і повного вияснення події заcерігаючи собі заняти становище щодо відповідальности, аж як одержить реляцію про вислід слідства. Також австрійський посол в Берліні д-р Тавшіц зложив в імені австрійського уряду на руки німецького міністра закордонних справ висловм співчування. Посол Тавшіц поручив учора ген. австрійському консулеві в Нірнберзі, щоби взяв участь у похоронах вбитого вояка Райхсвери і зложити вінок на домовині

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 1. ГРУДНЯ 1933.

СОФІЯ ЯБЛОНСЬКА.

ЛИСТ З КИТАЮ.

ЦВИНТАРИЩА І ПОЛЯ.

Як я тільки приїхала в Юнан, мене здивував вид безмежних цвинтарних загонів, що тягнуться довкола міста, іноді на кілька кільометрів, прикриваючи цілі узгіря своїми зеленими могилами.

На тих цвинтарах гріб стоїть оподалік від гробу, кожний у затишку, кожний під широким покривалом трави, а то й тінню дерев. Там стільки запашного простору і свободи, стільки місця, що кожний дух, без страху зустрінути свого сусіда, може спокійно бродити довкола свого гробу.

Живі люди тут не мають і половини тих вигід, що мерці. Стільки мають вони місця, тоді, як по містах китайці душаться вкупі від надміру життя.

Дивлячись на ці цвинтарні загони, за цю люксусову витрату місця, можна би посудити китайців у марнотратности, в неощадности та невмінню використати цінну землю, що я пояснила собі їхнім східним лінивством, або їхнім релігійним фанатизмом до культу вмерлих.

Бо і справді, як інакше зясувати собі таку неймовірну витрату землі на цвинтарі, що стоять зорані, вкриті застарілими гробами тоді, коли Китай над усе потрібує землі, тоді коли тисячі людей гинуть від голоду.

Довго я не могла найти правдивої причини цієї загадкової марнотратности землі, хоч незабаром я забула про це і стала захоплюватися китайським культом краси, їхнім великим смаком у виборі чарівного місця спочинку для своїх покійників, врешті їхнім незвичайним відчуттям у виборі декоративного положення своїх святинь, не згадуючи вже про саму архитектуру, повну вирафінування та фантазії.

Найчастіше китайські святині стоять серед зелених лісів, оточені тишею і романтизмом пейзажу, на самих вершках гір, звідки вид розтягається далеко до місця, де зливаються дві безконечности, землі й небес.

А коли ще взяти на увагу китайські садочки посеред найнужденніших подвірів, їхні квіти часом навіть саджені на смітниках, на дахах, а то й на похилих стінах, їхню любов до птахів і до концертів пташиного цвірінкання, то нема сумніву, що в кожному китайцеві дрімає поет.

Я навіть посунула ці спостереження до абсурду й рішила, що китайці воліють над усе поезію, більш як повний шлунок, бо вони взамін за красу і за культ своїх предків платять власною нуждою, власним голодом.

Щойно пізніше я зрозуміла наскільки мій осуд був поверховний, скажу чисто романтично-туристичний. Але це я зрозуміла щойно тоді, коли стала їздити вглиб країни, коли ближче пізнала тубильців та юнанські гори, його неужиточні узгіря та хліборобські долини, поперерізувані сіткою рік, каналів та канальчиків.

Безумовно, що китайці поети, вони навіть ліниві, вони високо шанують своїх предків та свято сповняють цей культ, але китайці над усе шанують свою землю — скупі, захланні на кожний шматок її плодовитої ріллі.

Трудно уявити собі з якою дбайливістю вони виробляють землю, скільки труду коштує їх виправа рижових піль. Щоби це збагнути, треба сягнути до їхніх перших зусиль, які вони поклали, щоби вирівняти землю, щоби виробити її на рижові поля, та розложити їх по горах каскадами, щоби наводнити, притягти до них ту необхідну воду, яка тепер пливе скрізь по полях, перетинаючи юнанські долини густою сіткою рік, потоків і рівчаків.

Тепер, коли глянеш з літака на юнанфійську долину, де з озера, мов зі серця розплива ється вадколо ріками й каналами вода, якою годується найменший шматок землі, то мимохіть насувається порівнання з артеріями, жилами та жилками у людськім тілі, що розносять зі серця необхідну для організму кров. Справді, вода для китайців це кров, бо від неї залежить їхнє життя чи смерть.

Не вода з неба, як у нас, бо вона тут найчастіше приносить тільки безпощадні повені, переповняючи пона верх береги каналів, а вода із землі, та що рівномірно, невпинно пливе ріками з гір до каналів, з каналів по рівчаках, вже з рівчаків на грядки ненаситної землі.

Необхідність води для рижових піль врешті дала мені пояснення щедроти китайців щодо неораних обширів, що стоять вкриті цвинтарними загонами, де серед просторів затишно спочивають їхні предки. До тих, завсіди на узгірях положених цвинтарів, китайці ніяк не могли привезти води, — ні з гір, ні набрати її з долини, з каналів. Без води китайці не розуміють жадного засіву, навіть саджения бараболі...

Вони вважають, що краще плекати якслі малу скількість землі, з якої плід звернеться їм удесятеро, ніж виправляти ненаводнені простори, з яких засів не варт труду.

А проте земля під тими цвинтарями гарна — на мою думку — чудова під ячмінь або овес, хоч китайці вважають, що вона у своїм безлідді годиться тільки для покійників.

Таким робом в Юнані багато неораної землі під лісами або цвинтарями, зате земля долин, хоч і дуже примітивним способом, виправлена незвичайно дбайливо, мов городець, куди китайці щодень млинками притягають з рівчаків необхідну воду. Городовину, то вони таки золивають з веде, щоденно корінь по корінчикові дістає свою вечірню порцію загноєної води. Зате городовина в них виростає буйна, весела багата, аж радісно дивитись на грядки моркви, капусти, бульби або цибулі, що ростуть, якби ставали до перегонів.

Радісно, інколи і сумно, коли згадаю. Навіть у китайців багато дечого можна навчитись.

Норвеський премієр до українських дітей.

Діти української захоронки в Подебрадах написали збірний лист до норвеського премієра міністрів і міністра закорд. справ Мовінкля. Писали його власноручно, по українськи, як уміли і дякували в ньому міністрові за те, що перед цілим світом станув в обороні голодуючих на Великій Україні. Маленькі українські громадяни просили великого громадянина Норвегії, щоби й на будуче не забував про Україну. Премієр Мовінкель відповів дітям ось-таким письмом:

Міністерство закордонних справ.
Міністр.

Осльо, 16. листопада 1933.

Любі діти!

Ваш милий, маленький лист, що Ви мені прислали, дуже мене зворушив. Я Вам за нього дуже дякую і Ви можете бути певні, що я завжди думаю про український нарід з найбільшою симпатією.

Ваш приятель
П. Мовінкель

До дітей української захоронки в Подебрадах.

Великий день харбінської кольонії.

Сконфісковане майно перейшло знову в руки українців.

Наша кольонія в Харбіні радіє: уряд нової манджурської держави при підтримці Японії віддав їй актом з 15. ц. м. величний будинок „Український Національний Дім" при Новоторговій вулиці. Цей будинок збудовано колись заходом і коштом української кольонії, але через суперечки і ворожнечі вона його стратила.

Акт уряду Маньджу-Го, який віддав це поважне майно українцям на руки пп. д-ра Барченка, П. Марчишина (галичанина), І. Світа і П. Яхна має для організації українців у Манджурії величезне значіння. Уже в звязку з тим плянують там велику культурну і господарську акцію, як: заснування нижчої і середньої школи з українською мовою навчання, організацію спеціяльних педагогічних курсів, для підготовки вчителів, організацію захоронки для сиріт й бурси для бідних дітей, споживчої кооперативи і кредитової установи (банку) і т. і. Задумують там поширити міцно організаційну мережу по периферіях міста, влаштовувати ще частіше концерти і реферати, а також розбудувати пресу. „Мандж. Вістник", з якого беремо ці вісти, заповів уже, що виходитиме **двічі в тиждень** (досі появляється тільки раз у тиждень).

Ми гратулюємо нашій харбінській кольонії за цей успіх, бажаємо їй, щоби заповіджену працю могла вона справді провадити в найбільшій злагоді у своєму нутрі, без тих ідеольогічних чи тактичних ріжниць, що досі проявлялись яскраво в житті тамошніх українців.

Наш харбінський кореспондент в окремому листі до нашої редакції заповідає, що швидко пришле нам цікаві і ширші інформації про цю справу.

Шкільний плебісцит.

Як наладнати і перевести шкільний плебісцит за українською мовою навчання на підставі закону з 31. липня 1924. Д. З. Р. П. ч. 79. поз. 766.

(Докінчення).

V. ПІДПИСУВАННЯ ШКІЛЬНИХ ДЕКЛЯРАЦІЙ І ПОТВЕРДЖУВАННЯ ПІДПИСІВ.

1) Кожний батько української дитини вносить окрему декларацію за свою дитину або й за більше число дітей у шкільному віці.

ЗАВВАГА: При виповнюванні шкільних декларацій не вичеркувати польських слів: „рускей, русінськей", „польшехней" та „руска, русінська", щоби не давати притоки до уневажнення тих декларацій.

2) Правильно виповнені шкільні декларації підписують батьки (матері або опікуни) в громадському уряді. Міністер Внутрішніх Справ обіжником з 19. лютого 1925. ч. III. 1254 („Gazeta Administracji i Policji Państwowej" ч. 8. з дня 21. лютого 1925) наказав громадським урядам безумовно (безвзглендне) безплатно потверджувати підписи батьків чи їх заступників на шкільних деклараціях за українською мовою навчання*).

Неписьменні дають у громадськім уряді знак хреста на деклараціях при 2 свідках, з яких один підписує неписьменного і себе, а другий підписує себе також як другий свідок.

VI. ПРОТЕСТИ ПРОТИ САМОВОЛІ.

1) Якщо громадський уряд не хотів би потверджувати підписів та шкільних декларацій або домагався оплати, то в кожному випадку треба вносити скаргу до Старости, Воєвідства і Міністерства Внутрішніх Справ, найкраще телеграфічно (до Міністерства з огляду на закон про мову з 31. липня 1931. у польській мові).

Зразок телеграми:

Начальник громади Пикуловичі львівського повіту Ян Мушинський не хоче потвердити підписів на шкільних деклараціях. Прохаємо відповідного наказу. Василь Барабаш, Пикуловичі п. Борщовичі.

Після того висилати ще й потрібну письменну жалобу до Старости, Воєвідства й Міністерства з наведенням дати, місцевости, осіб і свідків, а відпис переслати до Правної Оборони при Головній Управі Р. Ш. у Львові, вул. Словацького 14.

2) Якщо це не помогло би, то підписи потверджувати у нотаря, в суді, або старостві.

VII. КОМУ І ЯК ДОРУЧУВАТИ ШКІЛЬНІ ДЕКЛЯРАЦІЇ.

1) Якщо громадський уряд потвердив підписи батьків або їхніх заступників на шкільних деклараціях за українською мовою навчання, тоді треба їх доручити приналежному окружному шкільному інспекторові. Ані шкільний закон з 31. липня 1924 р. ані виконний розпорядок з 7. січня 1925. не забороняють, щоби ті шкільні декларації доручувати разом. Тому бажаючи мати контролю над цілою плебісцитовою акцією та щоби не допустити до надуживання шкільних інспекторів, треба шкільні декларації вносити збірно і долучити до них супровідне письмо такого змісту:

До Пана Окружного Шкільного Інспектора

в . . . .

Підписаний мешканець громади . . . . . повіту . . . . і товариші, всі батьки (матері, опікуни) дітей української народности в шкільному віці вносять . . . . (подати число) шкільних декларацій за . . . (подати число) дітей у шкільному віці з домаганням української викладової мови в школі.

Про рішення справи просять згідно з постановою § 12. виконного розпорядку повідомити інтересованих батьків до рук підписаного.

. . . . . . (місцевість) дня . . . . . 19 . . .

Імя і прізвище підписаного і точна адреса.

2) Батьки мусять мати доказ у руці, що і коли внесли шкільні декларації. Таким доказом є напис (рубрум), на якому шкільний інспектор має потвердити доручення шкільних деклярацій. Напис (рубрум) пишеться на половину аркуша так:

Напис (рубрум)

До Пана Окружного Шкільного Інспектора

в . . . .

Батьки (матері, опікуни) українських дітей в громаді . . . . повіту . . . . . . складають . . . . (подати число) шкільних декларацій за . . . . (подати число) дітей у шкільному віці з домаганням української мови навчання в школі.

. . . . . . (місцевість) дня . . . . . . 19 . . .

Такий напис треба остемплювати стемплем за 20 сот. і при передачі шк. декларацій вимагати від шк. інспектора або його урядника в подвійнім протоколі потвердження на тім написі, коли саме доручено ті декларації. Якщо інспектор не хотів би того зробити, то внести проти нього жалобу до приналежної Шкільної Кураторії і до Міністерства Освіти, а шкільні декларації пересилати до Окружного шкільного інспектора порученим листом і (квит) реціпіс дбайливо переховати.

Все це треба долучити чи післати почтою поручено так, щоби вплинуло до Повітової Шкільної Ради найдалі до 31. грудня 1933.

VIII. ПІДСУМКИ ШКІЛЬНОГО ПЛЕБІСЦИТУ.

Після скінчення шкільного плебісциту виповнять Місцеві Плебісцитові Комітети „Звіти"*) з переведеного шкільного плебісциту за українською мовою навчання і перешлють приналежному Повітовому Плебісцитовому Комітетові до 5. січня 1933 р., а Повітові Плебісцитові Комітети складуть списки за цілу свою область і перешлють до Головної Управи Рідної Школи, вул. Словацького 14 найдальше до 15. січня 1934 р.

Друки таких „Звітів" вишле — на бажання — Головна Управа Р. Ш.

ДОДАТКОВІ ЗАВВАГИ:

1) Комітети пороблять для себе відписи осіб, хто і за які діти вніс шкільні декларації і взагалі з кожного письма у справі шкільного плебісциту, яке висилається кудинебудь, треба робити докладний відпис з усіми підписами і дбайливо переховати у себе.

2) Шкільні декларації по ціні 3 сот. за штуку і брошурки: Володимира Целевича: „Про нові шкільні закони" (ціна 50 сот.) та Льва Ясінчука „Рідна Школа в ідеї і житті" (ціна 2 зол.) можна дістати в **Книгарні Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська ч. 20 та в Головній Управі, вул. Словацького 14.**

Правна Оборона
при Головній Управі Рідної Школи.

*) Dnia 19. lutego 1925. L. Sz. 1254 Minister Spraw Wewnętrznych wystosował do Województw we Lwowie, Stanisławowie, Tarnopolu, Łucku, Brześciu, Nowogródku, Białymstoku i p. delegata rządu w Wilnie pismo następującej treści:

„Doszło do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że urzędy gminne powołane w myśl postanowień § 8. rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oswiecenia Publicznego z dnia 7. I. 1925 (Dz. U. R. P. N. 3. poz. 33), do stwierdzenia własnoręczności podpisów na deklaracjach zawierających żądanie zmiany języka nauczania w publicznych szkołach powszechnych, nakładają opłaty w wysokości od 1 do 2 zł. od każdego stwierdzonego podpisu, a w wielu wyjadkach wręcz odmawiają wspomianego stwierdzenia własnoręczności podpisów.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że związki komunalne mogą na zasadzie art. ustawy z 11. VIII. 1923. o tymcz. ureg. fin. kom. (Dz. U. R. P. N. 94, poz. 747), pobierać opłaty za poświadczenia urzędowe, winne to jednak uczynić na podstawie formalnych uchwał, które jak to wynika z p. 3. cyt. art. podlegają kontroli władz nadzorczych.

O ile chodzi o wspomniane opłaty za stwierdzenie własnoręczności podpisu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uważa, że wobec konstytucyjnie zagwarantowanej bezpłatności nauczania oraz wobec tego, że opłaty dotykają w znacznej mierze ludność, pobierania ich należałoby zaniechać.

O ile zaś chodzi o stwierdzenie własnoręczności podpisów, tę czynność należy uważać za obowiązek prawny, któremu urzędy gminne bezwzględnie winne czynić zadość.

Pan Wojewoda zechce przeto zarządzić dochodzenie w celu stwierdzenia, w których gminach położonych w obrębie podległego Panu Województwa pobiera się opłaty za stwierdzenie własnoręczności podpisu na deklaracjach i w jakiej wysokości, ewentualnie uchwały w sprawie pobierania powyższych opłat znieść, wydać odpowiednie polecenie niniejszego reskryptu i donieść Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w szczegółowym sprawozdaniu o wydanych zarządzeniach."

(„Gazeta Administracji i Policji Państwowej N 8 z dnia 21. lutego 1925).

*) Зразок „Звіту" поданий в підручнику „Рідна Школа" в ідеї і житті". Там також подані зразки жалоб і рекурсів.

Чого домагається Німеччина

ЛЬОНДОН, 29. 11. ПАТ. На основі інформацій „Дейлі Телеграфу" Гітлер у розмові з амбасадором Понсетом мав виступити з такими домаганнями: 1) побільшення чисельного стану Райхсвери до 300.000 людей, 2) Райхсвера дістає всі типи зброї, дозволені іншим арміям, 3) знесення бомбових літаків і дозвіл мати літаки розвідчі. Німеччина булаб готова приняти якусь систему контролі зброєнь. Дальше Гітлер домагався звороту басейну Сари без плебісциту.

На думку міродатних кол. порозуміння з Гітлером буде дуже важке. На зворот басейну не згодиться ніяк Франція, хоч рішення в тій справі лежить радше в Женеві, ніж в Парижі. Преса згадує теж про визначення Еріота до безпосередніх розмов з Гітлером.

Маніфестаційний похорон.

В Нірнбергі відбувся похорон німецького вояка, застріленого австрійцями на австро-баварській границі. В похороні взяли участь: канцлер Гітлер, міністр райхсвери ген. Бльомберг і інші військові та цивільні достойники.

Канцлер Гітлер виголосив над могилою промову, яку закінчив словами: „Аж з цієї смерти повстане те, до чого всі тужимо. Одно знаю, що вбивники цієї жертви не є тотожні з міліонами наших земляків по тамтім боці австрійської границі. Якби ті земляки могли голосно промовити, виперлисьб рішучо вбивників та ідеї, з якої виріс цей злочин". На могилі зложено вінки від президента Гінденбурга і канцлера Гітлера.

НА ДОПОМОГУ ІНВАЛІДАМ УГА УКТОДІ потребує 10.000 зол. місячно. Гроші ці повинно зложити Українське Громадянство.

До українського жіноцтва.

Комунікат Союзу Українок у справі участи жіноцтва у виборах до міських рад.

Головний Виділ Союзу Українок доручає філіям Союзу Українок, які находяться у містах, де мають відбутися вибори до міських рад:

1) Подбати, щоби місцеві українські виборчі комітети оберегали інтереси українського жіноцтва через виставлення жіночих кандидатур на українських листах;

2) Подбати, щоби українське жіноцтво взяло масову участь у виборчому акті.

ЗА ГОЛ. ВИДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК У ЛЬВОВІ:
Мілена Рудницька голова. *Ірена Лунева*, секр.

—o—

КОНТРОЛЯ НАД КООПЕРАТИВАМИ.

У вівторок відбулося у Варшаві засідання ради міністрів, на якому м. ін. ухвалили нові приписи про кооперативи. Приписи ті вводять більшу контролю над кооперативами за посередництвом ревізійних союзів.

Приписи ті управильнюють також відношення мешканевих кооператив до їх членів. Нові приписи постановляють виразно, щоби в статутах кооператив означувано справу звороту членам вплат, призначених на будову мешкань. Досі справа ця була предметом спорів між кооперативами та їх членами.

—o—

Виборча кампанія в Румунії.

Ліберальна партія рішила з ніким не робити ніяких виборчих картелів. Вона думає всупереч загальній думці в Румунії, що їй удасться й без картелів дістати вимаганих до більшости в парляменті 40 прц. голосів.

Ліберальна партія, що відлучилася й стала під провід проф. Жоржа Братіяну, дуже жалується на переслідування з боку уряду. Унеможливлюють їм усяку виборчу боротьбу. За редакторами жоржістами слідять, а друкарні відмовляються друкувати газету жоржістів. Мабуть пануюча партія таки докаже, що жоржісти не осягнуть 2 прц. голосів і не матимуть депутатів у парляменті.

Консерватисти й авересканці злучилися у виборчий картель. Вони нав'язали були переговори і з УНП, але не могли договоритися, хотяй без українців їх кандидатура в черновецькім повіті безвиглядна. Взагалі можна сумніватися, чи в цілій державі матимуть ці обидві партії 2 прц. голосів.

Соціял-демократична партія має причини побоюватися, що не здобуде в цілій Румунії вимаганих 2 прц. усіх голосів і лишиться без ніяких депутатів у парляменті. Тому її провідники всіми силами напирали, аби всі ліві (лівіші від с.-д., отже більшовицькі) партії об'єдналися в один фронт. Це не вдалося й соціял-демократи ставлять усюди чисто соціял-демократичні листи.

Злука двох пресових аґенцій

БЕРЛІН, 29. 11. ПАТ. Появився комунікат про фузію двох найбільших німецьких телеґрафічних аґенцій: бюра Вольфа і Телеґрафічної Унії в одну аґенцію під фірмою „Дойчес Нахріхтенбіро". Директором нової аґенції став Отто Маєр, дотеперішній директор Уніону, заступником д-р Альбрехт, директор бюра Вольфа. Телеґрафічна Унія, заснована перед 20 роками, була одним з найбільших того роду підприємств і мала великий вплив на німецьку пресу. Бюро Вольфа істнувало від 1849 р. і було півурядовою пресовою аґенцією.

НОВИНКИ

— **З ДНЕМ 25. п. м. переймаю знову провід фризієрського заведення при вул. Бляхарській ч. 11. — Теодор Кутковський.** 641 3—5

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.**

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 5, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол.** 524 15-100

— **Смакуни** правдивих чаїв пе тільки чай марки „ІНДОХІНА". Ручимо за його якість, смак і аромат тільки в оригінальному опакуванні фірми „Індохіна" по 1, 2, 5, 10 і 50 дкг. Жадайте і пробуйте чай „ІНДОХІНА". Заступство і склад: Львів, Валова 14. I. пов. 635 4—10

— **З Українського Лікарського Товариства.** В суботу 2. грудня ц. р. о год. 19. відбудеться в домівці Товариства реферат д-ра Ю. Кордюка: Кальмет. 667

— **Концерт балад.** Сповіщають нас, що 6. грудня ц. р. відбудеться в салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка у Львові концерт балад, який уладжує Т-во „Львівський Боян" при співучасти мужеського хору „Сурма" хору й камерної музики Вищого Музичного Інституту та солістів пп. М. Вишницької і проф. Р. Прокоповича-Орленка. В хорових виступах сольової партії відспівають п-і Согор-Воронка й Кузьмівна. З уваги на стилевий характер і добірну програму, складену з українських і чужих композиторів, можна надіятися, що наше громадянство явиться громадно на цьому концерті, щоби запізнатися з отсею цікавою, а в нас мало знаною ділянкою музичної творчости й мило перевести час. Ближчі подробиці в афішах і програмах.

— **Святочне засідання з нагоди 100-ліття уродин Омеляна Огоновського** відбудеться заходом фільольоґічної секції Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові дня 3. грудня в 12. год. у салі музею НТШ, вул. Чарнецького 24 з такою програмою: І. Свєнціцький: Вступне слово. Василь Лев: О. Огоновський як граматик. К. Чехович: О. Огоновський як історик літератури.

— **Загальний зїзд Т-ва Рідна Школа** у Львові відбудеться 25. а не 24. грудня ц. р., як це помилково подано вчора в комунікаті органу цього товариства.

— **„Український Міщанин"**, тижневик, присвячений справам фаховим, економічним, культурно-освітнім і політичним українського міщанства, виходитиме в найближчому часі у Станиславові, як виходить з присланого до нас проспекту. Нову газету видаватиме Теодозій Комісарчук. Адреса „Українського Міщанина": Станиславів, вул. Короля Яна ч. 43.

— **У статті д-ра А. Річинського** в ч. 313 „Діла", 2 сторінка, середня шпальта 5-ий рядок знизу, трапилась друкарська помилка, яка змінює діяметрально зміст. Має бути: „Йде до неї (історичної місії) своїм окремішнім шляхом" (вставлено помилково „не").

— **Виїзд п. Антона Крушельницького до УСРР.** Довідуємося, що п. Антін Крушельницький, колишній міністр УНР, а потім директор кількох середніх шкіл Рідної Школи в Галичині і накінець редактор совітофільських „Нових Шляхів" і „Критики", прийняв совітське громадянство і в найближчому часі виїздить з родиною до УСРР.

— **Т-во св. Вінкентія а Павльо, що опікується** убогими, має в Польщі 145 станиць („конференцій"), з того в самій Варшаві 28. У цілому світі є 14.000 станиць того корисного й заслуженого товариства. На нашім, українськім ґрунті маємо щойно початки того товариства, а саме доми Сестер св. Вінкентія а Павльо у Львові і Станиславові.

— **Львівська хроніка.** Ректор політехніки припинив у правах трьох студентів, що в часі ґазової атаки розкидали комуністичні летючки. — Карний суд у Львові засудив на півтора року вязниці 20-літнього Яна Ґеґеля, що заманив молоду дівчину Станиславу Б. до ліску за Янівською рогачкою і знасилував під загрозою ножа. — В Ґдині скочила до моря 45-літна Ванда Кустова зі Львова, не маючи з чого жити. Її добули з води і відратували.

— **Нелюдський батько.** Діонізій Савицький з Городиславич (пов. Бібрка), батько семеро дітей, скатував тяжко свого 4-літного синка, тому що він хотів купатися в потоці. На другий день хлопчик помер. Суд засудив Савицького на три роки вязниці.

— **Засудили ученика.** Суд у Бучачі засудив 16-літнього ґімназиста Людвика Чорного на три місяці вязниці за це, що намагався чинно зневажити професора математики. Професор усунув був Чорного зі салі тому, що відписував шкільну задачу від товариша.

— **Шлюб дітей.** В Варшаві відбувся шлюб 13-літнього Сруля Ломжинера, сина надрабіна з Острова, з 12-літньою Рухлею Фінкельштайн, дочкою рабіна з Борисова. Після шлюбу відбувся пир, у якому взяло участь так багато жидів, що порядок мусіло вдержувати кілька поліцийних патруль.

— **Небіжка збудилася підчас похорону.** В присілку Каруцішки на Виленщині хорувала 24-літна Олександра Фунец і врешті перестала рухатися. Родина думала, що вона вмерла і рішила її поховати. Вложили її до домовини і розпочався похоронний молебен. Нараз дівчи-

Льондон хоче контакту з Берліном.

На засіданні англійської палати громад після дебати над відповідю над престольною промовою мін. Саймон заявив, що ніяка метода не могла би так болючо вразити Німеччину, як заява, що без огляду на виступлення Німеччини з розброїної конференції конвенція буде таки заключена та що Німеччину запросять до підпису. Міністр додав, що Німеччина не є підданим, якому можна диктувати, тільки товаришем дискусії та що В. Британія рішилась зробити все можливе, щоби намовити Німеччину до участи в дискусії. Уряд В. Британії видав уже розпорядок щоби улекшити ті дипльоматичні розмови, і комунікувався вже у тій справі з французьким урядом та канцлером Гітлером. Міністр заняпся за вдержанням тісного контакту між Берліном, Римом і Парижем, уважаючи це одиноким способом приготовити основи до нових нарад у Женеві. Свої виводи міністр закінчив заявою, що головним зусиллям британського уряду та британської публичної опінії буде ввести реґляментацію збровнь.

За невиповнення громадянського обовязку.

В однім селі у Сх. Прусах вели вулицею серед окликів товпи двох мешканців, яким уміщено на грудях і плечах великі плякати з написом: „Ich habe aus Niedertracht nicht gewählt" (Я не голосував з нікчемности). Так напятнувала їх влада тому, що один з них здержався від голосування, а другий відмовився носити відзнаку „Ja", що означувала виповнення виборчого обовязку.

—o—

Невдоволені престольною промовою.

ЛЬОНДОН, 29. 11. ПАТ. Вчора вночі палата громад приняла відповідь на престольну промову, відкинувши внесення ґрупи лібералів сер Самуеля. Внесення лібералів висловлює жаль, що престольна промова не згадала про ніякі засоби, які мали би на меті оздоровити світову господарку й піднести господарку національну.

—o—

Францїя не може порозумітися з більшовиками.

ПАРИЖ, 29. 11. ПАТ. Радикальна „Ер Нувель" повідомляє, що французько-радянські торговельні переговори, які ведуться від довшого часу в Парижі, не тільки будуть перервані, але навіть занехані. Часопис зазначує з жалем, що, бодай тепер, нема надії заключити з Радянщиною торговельне порозуміння або торговельну умову.

Турецько-югославянська умова.

БІЛГОРОД, 29. 11. ПАТ. Вчора підписано турецько-югославянську умову, що пол годжує остаточно претенсії горожан обох країв, які випливають із стосування закону про аграрну реформу та кольонізацію. Умова передбачує відшкодування і способи виконання умови, маючи на увазі інтереси обох сторін.

—o—

Щоби дати працю безробітним.

ПАРИЖ, 29. 11. ПАТ. Ґенеральна конфедерація праці оголосила відозву, домагаючись від нового уряду виконання широкої програми публичних робіт, щоби дати працю безробітним. Відозва заявляється проти дефляційної політики, впевняючи, що закроєні на широку скалю публичні роботи оживлять промисл та уможливлять мобілізацію укритих капіталів. Відозва домагається 40-годинного тижня праці і застерігається проти обнижки зарібків.

Торговельні зносини літаками.

В Москві одержали повідомлення, що три американські летуни: Патрідж, Сонор і Фініш вилетять незабаром з Ню Йорку крізь Бермуди, Азори, Берлін до Москви 18-особовим хвопловщиником. Привезуть до Москви прібки американських товарів і заберуть назад радянські прібки, приготовані торговельною палатою.

—o—

БІЛЬШОВИКИ ВІДПРАВИЛИ 3000 СЛУЖБОВЦІВ-УКРАЇНЦІВ.

З Москви прийшли вістки про генеральну чистку на Рад. Україні. В комісаріяті освіти викрили тайну українську організацію. Видалили з урядів і притягнули до відповідальности 2.000 українців. Споміж професорів у ріжних установах і вищих школах видалили 300 службовців. У господарських установах і кооперативах усунули около 3.000 українців, які належали до комуністичної партії, а вели „сепаратистичну" акцію.

ВІДГУКИ ДНЯ.

День жаху.

Від трьох днів жив Львів за решіткою. Був наказ позаліплювати папірчиками вікна і вийшов кримінал. Хто перед ґазовою атакою жалував вікна і дав тільки паперовий хрест, той під впливом страшних поголосок, доливав ще дві поперечки і виходила звізда.

Коли мрячна субота злинула за Львів — перестрашені лиця львовян дивилися на світ через крати. Не для кожного була це новина. Добра половина Львова оглядала в той спосіб світ і не через слабі папірчики.

Другій половині теж не пошкодило. Мала враження без прикрости, а дехто й осторогу на будуче. Напевно неодин завернув у тім дні зі слизької дороги, яка могла завести його за правдиву решітку.

Маґістрат був закратований як — не при ночі згадуючи — Вронки, Свенти Кшиж, чи інші Бриґідки. Уявляю собі хід думок деяких урядовців.. Хто знає — може це буде мати добрі наслідки...

Я мав білу опаску на рукаві з написом „Преса". і тому не боявся ґазів. Вийшов відважно на вулицю і думав відважно перейти до редакції.

Але в дорозі захопив мене алярм. Одна сирена загуділа протяжно, десь якби на Цитаделі, а друга надбігла напроти мене і благальним голосом закричала:

— На мілосьць боском! Нех се пан хова!!

Я глянув довірчиво на свою опаску і хотів зіґнорувати осторогу, але за сиреною надігнався якийсь достойник від ґазу (жовта опаска і місце на ґазову маску!).

— Я пану щеже радзе — сказав по приятельськи. — Юж сом коло почтя.

— Хто? — питаю. — Літаки?

— Ґази.

— А літаки?

Достойник подивився по небі, я також наставив вухо, але небо було тільки.. захмарене.

— Відочне так вcase лецом, же не слихаць.

Фактично мусіли летіти десь у стратосфері, або ще вище. Не дурно радіо подавало, що тільки найчуйніший підслуховий апарат може схопити гуркіт мотору. А що у Львові такого апарату не було...

Вулицею постелився якийсь жовтий дим. Зовсім як під слоту вуглиний з будки на складі дерева. Злегка перестрашений вскочив я до брами, де виднівся напис: „Схрон".

— Ґаз? — спитав я достойника від ґазу.

Достойник моргнув одним оком і завдяки моїй опасці зрадив урядову тайну:

— Звикли дим!... Так зване димне сьвеце.

І я пішов до редакції, раз тільки закашлявши від... папіроски. Було тих димів досить і на Академічній і на Галицькій і на Ринку, але жертв у людях не було. Неправду кажу! Була одна. Якийсь громадянин спотикнувся на димну свічку і розбив собі ніс. Його посипали білим порошком і повезли „відґазувати".

У Варшаві, по ґазових криївках мала бути добра забава. Люди собі незнайомі, криївка собі темна, на дворі ґаз, а в середині відґазований настрій. У Львові, наскільки мені відомо, нічого подібного не було. Одна громадянка розповідала мені потім про це майже зі сльозами в очах.

— Я до криївки, а там якийсь старий жид, дві перекупки і передвоєнний інвалід

Прикро...

Вечором був я в одного свого приятеля на бріджі. Все одно — думаю — як душитися, то бодай у більшій компанії.

Алярм!...

Ми загасили електрику а засвітили свічку і хоч з трудом, але ліцитуємо. Приходить наказ з надвору: згасити. Ми свічку за крісло, ще й капелюхом заставили. Знову наказ, тим разом від сторожихи: Погасити, бо через стору ще трохи блимає. Погасили, сидимо в темряві.

Нараз: гук, бренькіт шкла... бомба!

Найвідважніший виглянув крізь вікно

Сторож сусідньої камениці вернувся з суботньої забави і по пяному вибив шибу своїй жінці.

Атака скінчилася...

Галактіон Чіпка.

на підвелася з домовини і почала говорити. Всі присутні перелякались і кинулися тікати. Але знайшлися відважніші, що виняли її з домовини і перенесли до ліжка. Мала щастя, бо мало бракувало, а була би за пізно збудилась.

— **Означування польських виробів.** Рада міністрів ухвалила проект закону про означування польських виробів. Вироби ті означуватимуть спеціяльним написом, а нарушення тих приписів каратимуть арештом двох років і гривною до 10.000 зол.

— **Робітники проти уряду чищення м. Львова.** Районові міські робітники, шофери і т. д., заняті в уряді чищення міста Львова внесли 70 скарг проти того уряду. В скаргах твердять, що працювали по 100—122 год. понад законну норму. Готівкову заплату за ці години недавно робітникам перестали виплачувати, а надчисельні години тревають далі.

— **Поїзд наїхав на віз.** На шляху біля Бродів залізничий поїзд наїхав на віз, яким їхала жидівська пара новоженців. Льокомотива вбила одного коня на місці, візника зранила тяжко, а новоженці вийшли ціло.

— **Знову грошеві зловживання.** В окружнім суді в Гдині розпочався процес шістьох обвинувачених у зловживаннях на шкоду держави та перекупстві урядовців. На процес, що потреває два місяці, покликано поверх 100 свідків.

— **Олівейра положив Штекера.** В міжнародніх атлетичних дужаннях у Відні португалець Олівейра переміг 28. ц. м. польського світового змагуна Штекера. Хід дужання був незвичайно драматичний. Після завзятої боротьби Штекер положив Олівейру на обі лопатки, однак судді не признали тієї перемоги, бо це не сталося на дивані. Штекер запротестував проти цього рішення і не хотів дальше боротися, але згодом дався намовити. Змагання тревало 57 мінут, аж врешті Олівейра положив Штекера. Тому два роки тойсам Олівейра положив Штекера у Львові.

— **Інтеліґентська злодійська шайка.** Студ. Розенберг виявив перед рум. слід. суддею всіх своїх спільників. Усі вони походять з добрих домів, мають бакалавреат, є студентами або фахівцями. Ось деякі з них: Сало Лібман, Йосиф Фрідман, Бернгард Шайович, зубний технік, Рудольф Круліковський, зубний технік і т. д. Два роки вони вломлювалися й викрадали сотки тисячів і міліони левів, їздили по всій Европі, жили в люксусі і ніхто не знав, відки вони беруть гроші.

— **Американський самосуд.** В Ст. Джозеф (стейт Місурі) юрба мешканців добулася до місцевої вязниці, де доконала самосуду над арештованим мурином, що знасилував білу дівчину. Мурина повісили, після чого його тіло спалили.

— **Боголюбов-Альохін.** Шаховий мистець Німеччини вислав світовому мистцеви шахів Альохінові заклик розіграти реванжову стрічу. Альохін зажадав 4 тисячі долярів і цю суму рішилися заплатити міста Баден-Баден і Кельн. Стріч збуде розіграна на весну 1934 р. в Німеччині.

— **Найнебезпечніший ґаз.** Ґен. Крозіє заявив, що англійський уряд має трійливий ґаз, який є найнебезпечнішим з усіх досі знаних. Поза Англією тільки одна держава виробляє його. Вчені не змогли досі придумати маски проти нового ґазу.

— **Злінчували військових старшин.** З Гавани повідомляють, що озброєна юрба добулася до вязниці, в якій находяться арештовані підчас останніх заворушень військові старшини, і зломивши опір сторожі, витягла пятьох із них на вулицю, де їх злінчували. Злінчовані були прихильниками б. президента Куби Мачадо.

— **Смерть великого актора.** У Парижі помер один із найбільших французьких акторів і режисер Фірмін Жеміє у 63 р. життя, у розквіті сил і розгоні праці. Він був організатором „Театрального союзу народів" і його провідником; після війни перший дав почин до вистав чужинних артистів у Парижі і таких самих виступів у Німеччині та Австрії. У Парижі віддавться йому, що чатують на нього скритовбивці. торів і нові ідеї сценічної техніки. Став він наслідником славного Антуана, від якого перебрав його театр, потім був директором другого державного паризького театру „Одеон". Деякі креації Жеміє були зразком сили та оригінальности. Залишив він теж кілька прецікавих книжок з теорії театру і про акторське мистецтво.

— **Д'Анунціо умово хорий.** Італійська преса повідомляє, що славний письменник Д'Анунціо, який перебуває у своїм замку над озером Ґарда, захворів на умі після сильної нервової атаки. Цілими днями й ночами ховається перед духами, що його переслідують, то знову здається йому, що чатують на нього скритовбивці. До хворого приїхали з Риму визначніші психіятри.

— **Арештування торговців людським товаром.** Слідчий суддя в Ля Плята наказав поліції окружити віллю Симеона Черняка й арештувати всіх людей, які там находяться. Поліція увійшла до середини в часі, коли там відбувався бенкет при участи 200 осіб. На вид поліції всі кинулися тікати, але все таки арештовано 62 особи. Як виказало доходження, всі арештовані знані в Арґентині як торговці людським товаром, який спроваджували теж з Польщі. Між ними є кільканацять членів злочинного товариства „Цві Міґдал", яке розвязала свого часу влада.

— **Збірка на Український Город** у Львові в дні 26. XI. ц. р. дала квоту 550.70 зол.

—o—

З нових видань.

Іван Зілинський: КАРТА УКРАЇНСЬКИХ ГОВОРІВ, з поясненнями. Варшава 1933. Праці Українського Наукового Інституту.

Ця гарно виконана карта могла би висіти не тільки в кожній нашій школі. У часі, коли люди часто заводять балачки про правильність деяких мовних форм, добре мати перед очима такий наглядний приклад. Рішальною літературною нормою є східно-українські діялекти, полтавський і південно-київський, що стали підставою розвитку нашої літературної мови. На карті бачимо 14 смуг, які дають огляд довгої низки наших говорів: це такі говори: північні (поліські), перехідні на північній основі, східні говори, південно-волинський, подільський, наддністрянський, надсянський, лемківський, бойківський, середньо-закарпатський, гуцульський, покутсько-буковинський, перехідні говори до чужих мов, мішані.

Карта ця попереджена вступом, що пояснює характеристичні ознаки говорів. Докладніше описані ці говори у праці автора проф. І. Зілинського „Нарис української діялектольоґії" (т. XIX праць Українського Наукового Інституту). [illegible] автор [illegible] мовні [illegible] населення.

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ВАТЕРЛЬО", комедія на 3 дії *Раорґа*.

Сатира на сучасні літературні відносини. Старий, заслужений письменник, від якого починається нова доба в літературі, не має з чого жити і мусить заробляти на прожиток перекладами зовсім підрядних письменників. Під натиском рідні годиться він дати до кабарету свою пєсу про Наполеона і там режисер цієї веселої сценки переробляє її так, що на полі біля Ватерльо танцює модерний балет. Старий письменник переходить зовсім ту саму еволюцію, що відомий „Топаз" Паньоля: з бідакого, чесного, працьовитого старця став відмолодженим, енерґійним, немилосердним ґешефтсманом.

Вістря цієї пєси притуплюється тому, що таких відносин і таких типів нема. Пєса складена під впливом ріжних інших творів, а не подиктована життєвою обсервацією. Ціла дія, де бачимо театр у театрі, повторяє надто часто вживані ефекти і комізм її рветься. „Ватерльо" має веселі сцени, кілька добрих дотепів і взагалі дає собі раду зі сценічною технікою. Літературних прикмет пєса не має, це тільки менш-більше зластне театральне видовище дотепного фейлетоніста, що дебютує на сцені *м. р.*

—o—

З судової салі.

СПРАВА БРАТІВ ПАДКОВСЬКИХ ПЕРЕД НАЙВИЩИМ СУДОМ У ВАРШАВІ.

Великого розголосу набрала перед 2-ма місяцями справа братів Володимира і Степана Падковських з Красного к. Буська, проти яких відбулася в дні 29. вересня ц. р. карна розправа перед судом присяглих у Золочеві за приналежність до ОУН та переховування видавництв цієї організації. Ця розправа покінчилася дуже важким присудом, а саме Володимира Падковського, 18-літнього учальника торговельної школи, родом з Красного коло Буська, засудили на 6 літ вязниці, а його старшого брата Степана Падковського, 23-літнього селянина у Красній, на 5 літ вязниці, хоч безпосередніх доказів вини обох засуджених не було.

Дня 19. квітня ц. р. відкрив випадково 14-літній сільський хлопець Маріян Ґуґала (римо-католик) на піддашші церкви в Краснім сховані два револьвери, пачку набоїв і невеличкий склад брошур та летючок ОУН. Револьвери були завинені в якусь бронзову шмату, летючки в білий паяпковий папір. Між брошурами було

11 бюлетенів краевої екзекутиви ОУН. Переведені дохоження звернули підозріння щодо переховання цих револьверів і видавництв ОУН проти обвинувачених братів Падковських, тому що в їх хаті та на їх обійсті, положенім біля церкви, найшли останки такої самої шмати, якою були завинені револьвери, найдені на перковнім піддаші. Арештовані брати Падковські від першої хвилини заперечували свою вину, одначе переслуханий на розправі в характері свідка поліційний розвідчик Адольф Преслер із Золочева зізнав, що він має „конфіденціональні" відомости, що оба брати Падковські є членами ОУН, що вони виголошують противдержавні реферати та що кусники шмати, найдені на обійсті і в хаті Падковських, а також пакунковий папір, є такі самі, як шмата і папір, в яких були сховані револьвери та видавництва ОУН. Не зважаючи на рішуче заперечення вини обвинуваченими, яких на розправі перед присяглими в Золочеві боронив адв. д-р Струсевич зі Золочева, присяглі дали повну віру свідкові Преслерові й 11 голосами потвердили вину обох братів Падковських, після чого суд під проводом окр. судді Березовського видав наведений згорі присуд.

Дня 27. листопада н. р. відбулася на підставі касації, внесеної від цього присуду, касаційна розправа перед Найвищим Судом у Варшаві. Як відомо, Найвищий Суд як касаційний розглядає лише формальні хиби судової процедури і не входить у мериторичний стан справи, себто справи вини не розглядає. Тому-то прокуратор Найвищого Суду, по зреферуванні цієї справи предсідником Сенату суддею Н. Суду Рогальським, поставив внесення відкинути касацію з причини відсутности якихнебудь формальних хиб.

Оборони братів Падковських перед Найвищим Судом піднявся посол д-р Степан Біляк, адвокат у Городку. Тому, що суд першої інстанції в Золочеві не допустив до безпосереднього переслухання перед судом деяких свідків, покликаних обороною, а лише відчитав їх зізнання, оборонець д-р Біляк у першу чергу отсю обставину розвинув до першорядного значіння для судового поступовання перед присяглими, вказуючи на питому психольогію присяглих суддів, а саме, що лише безпосередня поява свідка і його зізнання перед судом можуть мати рішаючий вплив на витворення переконання присяглих про вину чи безвинність підсудних. Це своє становище мотивував оборонець цитатами цілої низки оречень Найвищого Суду в тій матерії. Та головну частину своєї промови присвятив оборонець вартости та значінню всяких поліційних конфідентів і їх доносам, бо в цьому процесі головний свідок обвинувачення Преслер покликувався на конфіденційні інформації, яким присяглі дали віру. Оборонець скритикував безпощадно інституцію конфідентів, а що акт обвинувачення був опертий головно на зізнаннях поліційного розвідчика Преслера, який постійно покликувався на свого конфідента, то д-р Біляк домагався знесення присуду та зарядження нової розправи, щоби переслухати безпосередньо перед присяглими недопущених судом свідків оборони.

Сенат Найвищого Суду, у склад котрого входили с. Н. С. Роагльський як предсідник та с. с. Маер і Вальфіш як вотанти, по півторагодинній нараді проголосив присуд, яким уневажнив присуд золочівського суду та доручив тому ж судові в Золочеві перевести нову розправу перед присяглими.

СПРАВА ЛЕТЮЧОК ОУН ПЕРЕД НАЙВИЩИМ СУДОМ У ВАРШАВІ.

В часі цьогорічних Йорданських Свят підчас церковної процесії розкинено в селі **Маркова**, підгаєцького повіту, летючки ОУН у справі нападу на почту в Городку. Три примірники таких летючок найшли підчас ревізії у 24-літнього тамошнього **селянина Миколи Метанчука**. З тої причини відповідав М. Метанчук перед судом присяглих у Бережанах, який 24. травня н. р. засудив його за проступок зі ст. 155. § 1 і 2 карного кодексу на **4 роки вязниці**. Проти цього присуду вніс адв. д-р М. Західний з Бережан касацію і в дні 23-го XI. н. р. відбулася перед Найвищим Судом касаційна розправа, на якій обв. М. Метанчука заступав **пос. д-р Степан Біляк.**

Підчас розправи виявилося, що в складі трибуналу, який судив Метанчука в Бережанах, засідав суддя д-р Улянецький, котрий попередньо в тій самій справі в часі слідства як слідчий суддя переслухував Метанчука. Найвищий Суд переніс цю справу на неявне засідання, яке відбулося ще таки того самого дня, і на цьому засіданні **уневажнив присуд суду присяглих у Бережанах** з причини забороненої карним законом участи в трибуналі, що вирішував справу, слідчого судді тої ж справи.

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 30. XI год. 7.30 веч. „Гроші то не все".

Пятниця, 1. XII год. 7.30 веч. „Гроші то не все".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 30. XI. год. 7.30 веч. „Ватерльо".

Пятниця, 1. XII. год. 7.30 веч. „Ватерльо".

Концертове Бюро Тірка.

Пятниця, 1. XII. саля Вел. Театру: **Бронислав Губерман, скрипак.**

Кіна.

АДРІЯ: „Бен Гур".
АПОЛЬО: „Драйфус".
АТЛЯНТИК: „Ревізор із Петербурга" з Властою Буріяном (на осн. Гоголя).
ВАНДА: „Неита, цвітка Гавани".
КАСІНО: „Бастер наварив пива".
КОПЕРНИК: „Золоті сильця" (Любич), „Темні сили".
КОЛЬОСЕЙ: „Син джунглі" і ревія „Гальо, Америка!"
МАРУСЕНЬКА: „Золоті сильця" (Любич), „Темні сили".
МІРАЖ: „Пісня сердець" і додатки.
МУЗА: „Куртизана" (Грета Гарбо).
ПАЛЯС: „Гіркий чай ген. Єн".
ПАЛЯС: „Пат і Патахон у жіночому пансіонаті".
ПАСАЖ: „Життя за золото" (Том Мікс) „Кон і Келлі в тарапатах".
ХИМЕРА: „Кавалькада".
СТИЛЕВЕ: „Мумія", ревія „Львів під газом".
УТІХА: „Острів пропавших душ".

Закордонне радіо.

Четвер, 30. листопада 1933.

Відень (517.2) 12.00, 13.10 Концерт, 17.15 Солісти, 18.55 „Аїда" оп. Верді; **Братислава** (279.3) 18.10 Веселі оповідання з нар. життя, 19.25 Легка музика; **Атльона** (413) 21.00 Спів (Геферней, сопран); **Ковно** (1935) 19.20, 21.10 Спів; **Гайльсберг** (276.5) 16.00 Концерт, 20.10 Веселий вечір; **Кенігсвустергавзен** (1634.9) 19.00, 20.45 Концерт; **Лейпціг** (389.6) 16.00 Концерт; **Мінхен** (533) 18.05 Нар. пісоньки; **Будапешт** (550.5) 17.30 Циг. музика, 19.30 Спів, 20.45 Еспанська музика; **Мілано** (331.5) 20.30 „Ля Джорната зі Марчеліна" зір. комедія з муз. Пареллі; **Рим** (441.2) 17.15 Камер. концерт (музика, спів), 20.15 Спів (Каполіко, сопран).

Пятниця, 1. грудня 1933.

Льондон (355.9) 20.55 „Травіята" оп. Верді; **Відень** (517.2) 17.25 Пісні й арії; **Братислава** (279.3) 17.05 Концерт; **Прага** (488.6) 19.40 Музика; **Атльона** (413) 21.30, 22.15 Спів; **Ковно** (1935) 18.20, 21.20 Спів; **Лейпціг** (389.6) 20.00 „Дер Вільдшітц" оп. Льорцінга; **Мінхен** (533) 16.30 Концерт; **Букарешт** (394.2) 18.15 Концерт; **Будапешт** (550.5) 12.05 Циг. музика, 18.40 Фортепян, 19.30 Опера; **Рим** (441.2) 21.15 „Ля Джорната зі Марчеліна" зір. муз. комедія.

Львівське радіо.

Четвер, 30. листопада 1933.

7.00—7.55 Раніщня авдиція; 12.05 Пісні (Ада Сарі та Грущинський — з грамофону); 12.35 Концерт (музика, спів); 15.25 Збіжева біржа, 15.30 Господарські вісти, 15.40 Сальонова орхестра; 15.40 Осінні рими (поет. рецитації); 16.55 Арії та пісні (Стах Вишатицький); 17.10 Фортепян; 17.50 Жіночі часописи; 18.00 Читан книжка; 18.20 Легка музика з грамофону; 19.00 Тиждень книжки; 19.25 Відчит; 19.40 Спортові вісти; 20.00, 21.15 Орхестра, спів (Пія Равенна); 21.00 Техн. почт. скринька; 22.00 Циганська музика, 23.05 Авд. „За зброю!"

Пятниця, 1. грудня 1933.

7.00—7.55 Раніщня авдиція; 12.05, 12.38 Сальонова орхестра; 15.25 Збіжева біржа; 15.30 Господарські вісти; 15.40 Орхестра Богема (грамофон); 16.10 Дуети (Словська, сопран, Лядь, сопран); 16.55 Камер. концерт; 18.00 Наукова книжка; 18.20 Музика; 19.05 Всячина, 19.25 Фейлетон; 19.40 19.45 Спортові вісти; 20.00 Муз. балачка; 20.15, 21.15 Симф. концерт; 21.00 Жінка та книжка; 22.40 Грамофон; 23.05 Танкова музика.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові в середу в приватних оборотах платили за долара 5.54. Банк Польський платив рано 5.53, а закінчив курс 5.45 зол.

Золото: долари 9.05—9.07; франки фр. 36.40—36.60; дукати 83.40—83.60; рублі 46.70—47.20; корони 37.50—37.70.

Срібло: корони 0.2?; рублі 1.20; фльорени 0.70.

У Варшаві були такі курси: Льондон 29.33, Париж 34.86, Берлін 212.53, Цюріх 172.35, Амстердам 354.85, Нюйорк кабель 5.60, Нюйорк чеки 5.58.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

Ціни з Підволочиська льоко Львів

Бараболя пром.	4.50— 5.00
Висівки пшен.	9.50—10.00
Висівки ячмінні	8.75— 9.25

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 29. XI.: масло зол. 2.90, молоко 22 сот., сметана 90 сот., яйця зол. 4.80—5.00 за копу. Тенденція на масло, молоко і яйця удержана, на сметану слаба.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу" за 1 кг. від дня 27. XI. до 2. XII. 1933 р.

Рід:	Добірні:	І-а	ІІ-а
Кури молоді на печення	1.65	1.55	1.45
Кури на росіл	1.65	1.55	1.45
Качки	1.35	1.25	1.15
Гуси	1.25	1.15	1.05
Індики	1.75	1.65	1.55
Пантарки (за штуку)	2.90		

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Заходом Гуртка Студентів Україністів відбудеться в неділю 3. грудня н. р. в год. 10. рано в читальні Н. Т. Ш. **друга лекція нового українського правопису.** Вступ за добровільними датками. Гостям дуже раді.

На Рідну Школу зложили в золотих: Українці в Любині в листопаді ц. р. 26.30; Складка молодих членів Р. Ш. у Цапівцях на їхній забаві 23. із сот. фонду 2. К. і Л. Лужницькі, Львів 10. замісць вінця на домовину бл. п. Ольги Кархутової; Союз У. Власників реальностей, Львів 31, замісць вінка на могилу Голови бл. п. Радн. Ілії Кокорудзи; Взаїмна Поміч У. Вчительства, Львів 50, замісць вінка на домовину бл. п. о. А. Стефановича. — Всім Добродіям складає щиру подяку Головна Управа Р. Ш. 663 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ від зол. 5.80, філе ручної роботи за безцін. Колдри 9.80, брокати від 2.90, брокатові накидки 7.80, ручні таблетки від 39 сотиків, лише у ФРАЙЛЕХА, Сикстуська 21. 660а 1—?

ДВОПОВЕРХОВА камениця, комфортова, в дуже гарнім положенні, з вільним чотирокімнатним мешканням корисно продається. Ігнат, Львів, Куркова 24. 654 3—3

ЖАРІВКИ та всілякі матеріяли електроінсталяційні найдешевше у фірмі Е. Гавсман, Львів, Пасаж Гавсмана. 596 8—18

ЛЕЩЕТАРСЬКІ черевики солідно виконую по найдешевших цінах. Качмарський, Сапіги 57. 666 1—1

ЇДАЛЬНЮ, віденську, дубову продам. Листопада 45 м. 5. між 2—4. 664 1—1

НАФТУ, БЕНЗИНУ, ОЛІЇ, ПАРАФІНУ, як рівнож ВУГОЛЬ, КОКС і ДЕРЕВО
поручає фірма
„МЕТАН", Львів, ул. Сенкевича 9,
крамниця площа Вексларська 3.
612 1 проц. зиску на Рідну Школу. 5-5

ПОДЯКА.

Невблагана смерть забрала нам дня 25. п. м. найдорожчу сестру Ванду Стефанію Козич Калинович, ем. учительку школи ім. М. Шашкевича у Львові. Горем прибиті почуваємося до обовязку подякувати Всеч. о. Яросевичеві та його Дружині за батьківську опіку в часі недуги нашої сестри, високоідейному радн. Купчинському, котрий своїм гарним хором звеличав наш обряд у часі похорону. Дякуємо Всеч. оо. Дудкевичеві, Чемеринському і Яросевичеві за участь у похороні, а також усім своякам і знайомим, що віддали Покійній останню прислугу. Дякуємо також заведенню похоронному „Харіс", котре так дбайливо та величаво а при цьому дешево вивязалося зі свого обовязку.

Евгенія з Калиновичів Тарнавська, сестра, Володимир Калинович, брат.

ЛІКАР ЗАГ. ШПИТАЛЯ У ЛЬВОВІ
Д-р Осип Любчак
ординує від 3—5
ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА, ВУЛ. 3-ГО МАЯ 10
646 І. пов. 2—5

ВЖЕ ВИЙШЛА XII. КН.
„ВІСТНИКА"

ЗМІСТ: Юрій Клен: Кортес; О. Теліга: Поезії; Б. Кравців: З сонетів; Р. Кедро: Мікельанджельо; Жан Бомнар: Під охороною Аллаха; Е. Чехович: Совітське кіно; А. А. Фрідріхсен: Євангелії як історичні джерела; Ганс Штайнер: Астрольогія; М. Мухин: Драгоманов без маски; В-ль: Висліди пятилітки; * * * Освальд Шпенглер про „білу революцію"; з Б. Тенети: Заспів до поеми; Евген Маланюк: З Закарпатського Парнасу; з М. Рильського: З „Адоніс і Афродита"; Д. Д.: Болячка демократизму; Д-р В. Галан: Київська катастрофа; М. Л.: З пресового фільму; Бібліографія; Від Адміністрації; Нові книжки.

Нова адреса редакції й адміністрації: ЛЬВІВ, Чарнецького 26 м. 21. Чекове конто П. К. О. 500.371.

У Варшаві

МОЖЕТЕ КУПИТИ „ДІЛО" В ТАКИХ МІСЦЯХ:

ВУЛ. МАРШАЛКІВСЬКА 30
ВУЛ. МАРШАЛКІВСЬКА 46
ВУЛ. МАРШАЛКІВСЬКА 77
ВУЛ. МАРШАЛКІВСЬКА 89
ВУЛ. МАРШАЛКІВСЬКА 101
РІГ ВУЛ. ЗОЛОТОЇ І МАРШАЛКІВСЬКОЇ
ВУЛ. МАРШАЛКІВСЬКА 127
ВУЛ. МАРШАЛКІВСЬКА 132
„НАУКОВА КНИГАРНЯ"
Вул. НОВОГРОДЗКА 2
АЛ. УЯЗДІВСЬКІ РІГ ПЛ. ТРЬОХ ХРЕСТІВ
ВУЛ. БРАЦКА 21
ВУЛ. ШПИТАЛЬНА 8
КРАКІВСЬКЕ ПЕРЕДМІСТЯ 12
ПЛОЩА ТЕАТРАЛЬНА РІГ ВЕРБОВОЇ
ПРАГА. НАПРОТИ КОСТЕЛА СВ. ФЛЬОРІЯНА.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.